

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredno nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Več socialnega čustva.

Tuji pritisk je povzročil, da smo bili Slovenci skoraj brez izjeme vneti pristaši nacionalizma. Dosledno temu bi morali biti tudi enako vneti socialisti, ne sicer v strankarsko-političnem smislu, pač pa v tem, da bi čutili socialno. Zakaj naš nacionalizem nas je učil, da je naša postojanka ob Adriji neusmiljeno izgubljena, če ne zasiguramo našemu tržaškemu delavcu vse njegove materialne potrebe. In videli smo dalje, da je imelo nemškutarstvo največjo oporo ravno v bedi našega delavstva, ki si je moralo iskati kruha po štajerskih in koroških rudnikih ter tovarnah. Naš nacionalizem je bil brez socializma brez učinka in ker se tega nismo zadostno zavedali, zato je bil procent naših ljudi, ki so se utopili v tujem morju tako velik. Slovenski dotok je omogočil italijanski Trst in slovenski dotok je bil temelj nemštvu Celovca, Maribora in ostalih nemških štajerskih trdnjav.

Ponavljamo: Naš nacionalizem ima zmislja samo tedaj, če je tudi socialen. Pa dasi to mnogi uvidevajo, vendar moramo reči, da je danes manj socialnega čustva, kakor pred vojno. Tako zelo je vojna demoralizirala ljudstvo.

Ce bi se pred vojno zgodilo, da bi moralo petdeset železničarskih rodbin, to je državnih nameščencev, stanovati v vagonih, bi sigurno javno mnenje nastopilo s tako silo, da bi se ta škandal nehaj. Mi pa trpimo že šesto leto mirno ta škandal in v novem načrtu stanovanjskega zakona so ti reveži popolnoma prezrti. Naj se nam ne govori, da ni denarja za zidanje potrebnih hiš. Če se je moglo brez postavne podlage izdati nad 1200 milijonov dinarjev v volilne namene, potem mora biti na razpolago vsaj ena stotinka tega in vse te vagonarje bi se spravilo pod streho. Laž je, da ni denarja, res pa je, da ni dobre volje. In te volje ni, ker manjka socialno čustvo, ker smo kljub vsemu povdarjanju o potrebi katoliške vere brez vsakega zmislja za ljubezen do bližnjega.

Mladina je najsvetejša, kar ima narod. Če je nezdrava mladina, potem je bodočnost naroda v nevarnosti. V šole prihaja sedaj ravno ona mladina, ki je vsled vojnega pomanjkanja telesno zaostala. Če ne bomo skrbeli, da bo mogla ta mladina nadoknaditi sedaj vse to, kar ji je preje manjkalo, potem je gotovo, da ne bo mogla dati narodu tega, kar on od nje nujno potrebuje. To mladino je treba v početnicah poslati k morju in na deželo, da se okrepi in po drugih mestih tudi vidimo, kako se društva in posamezniki trudijo, da zberejo v ta namen potreben denar. Pri nas pa se nihče ne gane in blede lica naših malčkov ne vzbude umiljenja.

Celo vrsto stvari bi mogli še naštet, ki dokazujejo, kako malo socialnega čustva je v naši javnosti in zlasti med vladajočimi. Postaja skoraj pravilo, da pravi ljudje, kar mene ne boli, to ne obstoja. Ta brezbržnost do bližnjega je vse obsodbe vredna. Zakaj z njo se izpodkopa temelj nacionalizma. Ne more obstati nacionalizem, ki ne sloni na čutu solidarnosti. Kakšna solidarnost pa je to, če se gre mimo brata v nesreči.

Več socialnega čustva zahtevamo zato od naše javnosti, ker le tako pridemo da tega, da bodo imeli več socialnega čustva tudi vladajoči. Ne sme se ponoviti škandal, da se jadrno odglasuje zakon, ki uvaja poseben davek na ročne delavce, najbednejše med bednimi, ki pa se ne ustavi niti pred eno palačo bo-

Med zadušnico eksplodiral v Sofijski katedrali peklenški stroj.

Mnogo žrtev. — Panika sofijskega prebivalstva. — Obsedno stanje po vsej Bolgarski.

Sofija, 17. aprila. Včeraj zjutraj je v cerkvi Svete Nedelje za časa zadušnice za Kosto Georgijevim eksplodiral peklenški stroj. Eksplozija je bila izredno močna in je veliko mrtvih in ranjenih. Podrobnosti o žrtvah niso znane. V cerkvi je nastala velika panika in je bilo več oseb pohojenih. Člani vlade, ki so prisostvovali pogrebu, so ostali nepoškodovani. Policija in vojska sta takoj obkrožili cerkev. Do neredov, ki so jih pričakovali po tej eksploziji, ni prišlo. Prebivalstvo je zato vznemirjeno radi zadnjih dogodkov in se boji težkih nemirov.

Beograd, 17. aprila. Po vesteh iz Sofije je bil o priliki eksplozije v katedrali Svete Nedelje ranjen tudi en član vlade. Atentatorjev sedaj še niso mogli izslediti. Danes bo proglašeno po vsej Bolgarski obsedno stanje.

VEDNO VEČJA ANARHIJA NA BOLGARSKEM.

Sofija, 16. aprila. Po deželi narašča anarhija in vse kaže, da pride do resnih nemirov. Pri Aitoni ob Črnem morju je prišlo do spopadov med vladnimi četami in vstaši. Vladne čete so s pomočjo artiljerije zmagale. O krvavih spopadih se poroča tudi na drugih mestih. Zemljedelniki se živahno gibljejo in obstoja verjetnost, da bodo vstopili v odkrit boj z vladnimi četami. Verjetnost revolucije je vedno večja in položaj vlade od dneva do dneva težji. Brezposelnost narašča in z njo tudi draginja. Gospodarstvo pa leži na tleh. Redno ponavljajoči se atentati so razburili prebivalstvo do skrajnosti in vse čuti, da tako ne more iti naprej. Bolgarska je na pragu novih dogodkov in bati se je, da nad vse krvavih.

Nespremenjen političen položaj.

Beograd, 17. aprila. Politična situacija je popolnoma mirna. Včeraj ni bilo nobenega važnega dogodka. Iz Sofije ni nobenih podrobnih poročil o poskušanem atentatu. Pogajanja med frankovci in radikali se danes nadaljujejo v Zagrebu. Politični krogi trdijo, da je imel Pavle Radić te dni nekje sestanek s Pašićem. Vlada je bila sinoči obveščena, da je

Pašić prispel v Cavtat in da se ni nikogar sprejel. Sinoči je dubrovniški veliki župan telefonski dostavil Marku Gjuričiču neka Pašićeva naročila. Rekel mu je, da Pašić želi, da se 22. t. m. sestanejo vsi ministri na plenarni seji vlade. Politični krogi smatrajo, da se bodo te dni rešila vsa sporna vprašanja v vladi.

FANATIKI POSTAJAJO ZMERNI.

Beograd, 17. aprila. Politično življenje je sedaj razdeljeno na Beograd, Sarajevo, Zagreb in Cavtat. Razvoj dogodkov v Zagrebu spremljajo politični krogi z največjim zanimanjem in optimizmom. Obstoji tendenca, da se mora z zmernim delom dati pravičen tok politični evoluciji, ki utegne prinesiti trajnih rezultatov. Posebno skrb posvečajo politiki posvetovanjem Hrvatske Zajednice in njenim odnosom s HSS. Včerajšnje vesti iz Zagreba so napravile v beograjskih radikalnih krogih zelo neugoden vtis, ker radikali vse bolj naglašajo, da obstoje v HSS dve struji in torej dve politiki, katerih nasprotje prihaja do izraza.

Za politično situacijo je zelo značilno pomirljivo pisanje radikalnega tiska o Hrvatih. Zanimivo je, da je postala bolj zmerna celo samostojna demokratska »Reč«, ki naglašala samo eno »neovržno« dejstvo, da je radičevcem postalo tesno v bloku narodnega sporazuma in da je po njih mnenju več kot gotovo, da se bodo radičevci predvsem pobirali za to, da jih ta okvir ne bo preveč tiščal.

Na drugi strani pa »Reč« (SDS) v dopisu iz Ljubljane ostro napada in obsoja politiko dr. Korošca in dr. Jegliča. »Reč« piše, da je dr. Korošec sedaj skušal diskreditirati in onemogočiti radičevce. Ta sprememba fronte SDS zelo pada v oči.

V ostalem pa smatrajo politični krogi,

da do koalicije z radičevci mora priti in da se mora stvar solidno izdelati. Rekonstruirana Pašićeva vlada naj bi izvedla le nekoliko najnujnejših socialnih zakonov, nato pa se naj bi izvršile temeljite izpremembe v politični situaciji.

KRALJEVSKA DVOJICA V SARAJEVU.

Sarajevo, 17. aprila. Včeraj ob 10. uri dopoldne je dospela v Ilidže Nj. Vel. kraljica Marija. Na kolodvoru jo je pričakoval kralj in zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Sprejem je bil nadvse pristrčen. Kraljica se je nato odpeljala v svoj dvorec »Hercegovina«. Popoldne je kraljeva dvojica napravila izlet v okolico Sarajeva in je bila povsod živahno pozdravljena.

Sarajevo, 17. aprila. Ženska društva so včeraj popoldne posetila Ilidže in se vpisala v dvorske knjige. Sportna društva pa so zaprosila Nj. Vel. kralja, da prisostvuje v nedeljo nogometni tekmi za prvenstvo Bosne in Hercegovine. Najbrž bo kralj prošnji ugodil.

MINISTRI POTUJEJO V DUBROVNIK.

Beograd, 17. aprila. Ninčić, ki je odpotoval na Sušak, bo najbrže posetil v prihodnjih dneh tudi Dubrovnik. Tudi Svetozar Pribičević potuje v Dubrovnik.

Ni misliti na napredek države, če ne bo socialno čutenje vodilna misel pri sestavi vseh zakonov. Zakaj država je močna le tedaj, kadar so najširši sloji naroda zadovoljni in ne tedaj, kadar se godi dobro samo izvoljencem.

Več socialnega čustva je zato naša zahteva in kdor je pravi nacionalist, ga bo z nami ponovil.

Konferenca ministrov.

Beograd, 17. aprila. Včeraj popoldne od 17. do 18. se je vršila konferenca ministrov. Navzoči so bili: Marko Gjuričič, dr. Surmin, Lukinić, Velja Vukičević, Stanić in Stojadinović. Na konferenci so razpravljali o načrtu invalidskega zakona, zlasti z ozirom na njegovo finančno stran. Po referatu ministra Stojadinovića so sklenili, da se sestanejo 22. t. m. vsi ministri in da se ob tej priliki diskusija o invalidskem zakonu nadaljuje. Minister Stanić je poročal o konfliktu med parobrodskim društvom in sindikatom. Ministri so sprejeli na znanje, da je predsednik vlade Pašić prispel v Cavtat in da so z njim vzpostavljene zveze. Razpravljali so dalje o vprašanju rekonstrukcije vlade. Ugotovili so, da Pašić v Sarajevu ni izročil kralju v podpis ukaza o rekonstrukciji. Po informacijah se more rekonstrukcija vlade pričakovati med 25. in 28. t. m.

Venizelos - poslanik v Beogradu.

Beograd, 17. aprila. Po vesteh iz Aten je Venizelos izjavil, da je pripravljen sprejeti mesto grškega poslanika v Beogradu z nalogo, da sklene grško-jugoslovensko zvezo. Politični krogi mislijo, da bi se v tem slučaju pričelo razpravljati tudi o ustvarjanju balkanske zveze, h kateri bi pristopila tudi Rumunija.

FRANKOVCI VSTOPIJO V RADIKALNO STRANKO.

Beograd, 17. aprila. Sinoči je odpotoval v Zagreb Gjorgje Jelenić, bivši tajnik regenta Aleksandra in eden izmed zastopnikov radikalov, ki vodijo pogajanja s frankovci. Izjavil je, da je zadeva s frankovci zelo aktualna in da se je ne sme omalovaževati. Če ga je Pribičević nazval zaradi njegovih pogajanj s frankovci za »hoštaplerja«, potem je storil to samo iz bojazni, da ne »izleti« iz vlade.

Jelenić potuje v Zagreb radi nadaljevanja pogajanj s frankovci in nosi s seboj statute radikalne stranke in naročila voditeljem frankovske stranke. Po njegovem mnenju moremo že danes pričakovati proglašanje frankovcev. Jelenić upa, da bo dr. Horvat vstopil v radikalno stranko.

SILOVIT UČINEK EKSPLOZIJE PEKLENSKEGA STROJA.

Sofija, 17. aprila. Učinek eksplozije peklenjskega stroja je bil strahovit. 150 oseb je bilo ubitih. Več članov vlade je bilo težko ranjenih. Med njimi predsednik vlade Cankov, vojni minister Vlkov in notranji minister Rusev. Ranjen je bil tudi bolgarski patriarh.

Bolgarska je na pragu revolucije. Železniški promet je ustavljen v vsej državi. Spopadi med vstaši in vojsko se množijo. Vlada izgublja moč med vstaši, ki postajajo vedno bolj napadalni.

NESKLEPČNA MINISTRKA SNJA.

Beograd, 17. aprila. Včeraj je prispel iz Belja finančni minister Stojadinović na konferenco ministrov. Seja komiteta se ni mogla vršiti, ker ni bilo navzočih dovolj članov, ampak je bila le kratka načelna diskusija o načrtu invalidskega zakona.

Za sporazum sta potrebna dva.

V posebni izdaji »Hrvata« objavlja Herceg, urednik »Slobodnega Doma« razprto tiškan članek, v katerem razpravlja o pogajanjih med radikali in radičevci. V bistvu pravi Herceg v svojih zanimivih izjavah sledeče:

Narodni hrvatski pregovor pravi, da sta za sporazum potrebna najmanj dva. Hrvatski narod je bil vedno za sporazum s srbskim narodom in v vsako srbsko stranko, ki ima za seboj večino srbskega naroda. O tem se je Stepan Radić dostikrat izjavil, rekoč: »Če bo imela večina v Srbiji zemljoradniška stranka, potem bo z njo dosežen sporazum v 24 urah. Ako bo imel večino Davidović, potem bo z njim gotov sporazum tekotom osmih dni na ustavno-demokratski podlagi. Če pa bomo morali mi Hrvatje sklepati sporazum z radikali, potem bo to trajalo tedne in mesece in morda tudi dalje.«

Srbski zemljoradniki se za to izjavo niso nikdar zmenili in če bi imeli večino, bi najbrže Hrvate ravno tako preganjali kot Pribević, ker znano je, da se sorodne stranke najbolj preganjajo. Pa tudi Davidović je dolgo iskal sporazum izven HRSS, pa tudi proti HRSS. Med radikali pa je še danes polno takih in morda je med njimi tudi Pašić, ki bi se hoteli sporazumeti s takimi Hrvati, kakor še danes sede, oziroma leže v PP vladi.

Na srbski strani torej zatega drugega, ki bi hotel skleniti sporazum, še vedno ni. Ali pa vsaj tako izgleda, ker obznana gotovo ni znak volje za sklenitev sporazuma.

Res je sicer, da so za sporazum stranke narodno-seljaškega bloka. Toda v tem bloku ni radikalov, ki imajo 140 mandatov proti 40 mandatov Davidovića. Tudi če se z ozirom na volilna nasilja odbije radikalom nekaj mandatov, ostane še vedno preko sto radikalnih mandatov proti 40 Davidovića. Toda ti radikali ne kažejo nobene dobre volje za sporazum. Vsa teža sporazuma je tako zopet ostala na Hrvatih.

Ko se je hotelo uničiti vse mandate HRSS, je bilo za hrvatske poslance jasno, da morejo odgovoriti na to nasilje samo ali z znano izjavo predsedničkovega namestnika z dne 27. marca ali pa s silo. O tem pa je dejal Mato

Jagatić sledeče znamenite besede: »Revolucija mora začeti delavec, ki tvega samo svojih deset prstov, ne sme je pa začeti kmet, ker bi z njo porušil kulturo in blagostanje. Kmetiška revolucija vodi namreč nazaj v barbarstvo.« In zato je dalo hrvatsko narodno zastopstvo najbolj dalekosežno izjavo za sporazum.

Za srbski narod se je odzvalo javno mnenje v Beogradu in v Sumadiji. Z ozirom na našo skupno bodočnost je bila naša izjava simpatično sprejeta tudi od kralja — to se ve danes čisto gotovo: Pod tem utisom je našla naša izjava tudi odmev — nikakor pa ne odziva med radikali.

In šele sedaj se je začel oglašati »oni drugi«, brez katerega ni sporazuma. V narodnem predstavništvu je bilo okoli sto prečasnih mamelek, ki jih je privedel Pribević. Tem se Pašić ni upiral, ker je znal, da bodo tudi njegovi mameleki. S 14 macedonskimi muslimani, ki so bili Pašiću važnejši ko 49 republikanskih Hrvatov, je imel tedaj Pašić večino in zato ni na sporazum niti mislil.

Po volitvah leta 1928 je imel Pašić 107 mandatov; zato je bil zanj sporazum samo v tem, da ne pride 70 hrvatskih poslancev v parlament. Pri zadnjih volitvah je dobil Pašić 140 mandatov, ni se mu pa posrečilo, da bi oslabil HRSS. Pašić se zaveda, da ne more računati s tem, da bi pri prihodnjih volitvah dobil še več mandatov in zato si ni ne želi novih volitev.

Tako je končno prišel za sporazum tudi »oni drugi«. Prihaja polahno z nezaupanjem. Toda sprejet je s globokim razumevanjem in s resno pripravljenostjo. Zaupanje rodi zaupanje, odkritost odkritost. In sporazum se pripravlja resno in odločno, in zato se bo ustvaril tudi iskreno in temeljito.

Ta izvajanja naj si prečitajo vsi oni, ki mislijo, da mora biti sporazum dosežen v par urah. Velike stvari se nikdar ne dosežejo čez noč in trajno veljavo ima samo to, kar je doseženo s trudom in delom. Zlasti pa velja to za tako veliko stvar, kakor je sporazum Hrvatov in Srbov.

Slovanski svet.

RUSIJA.

Zadnja proklamacija patriarha Tihona. Sovjetski listi objavljajo faksimile proklamacije patriarha Tihona, ki jo je izdal tik pred svojo smrtjo. Patriarh pozivlje v tej proklamaciji vernike, da se zavedajo, da so usode vseh narodov določene od Boga. Čeprav ne smejo verniki trpeti v verskih zadevah nobenega kompromisa, morajo vendar ostati iskreni do sovjetske vlade, ki je prava nacionalna vlada Rusije. Prosi Boga, da blagoslovi sovjetsko vlado. Patriarh opominja vernike, da skrbje za čistost vere in obojso one, ki so se udali veri tujemu politiziranju. Patriarh spominja na preganjanja pravoslavnih duhovnikov na Poljskem, kjer je od 350 duhovnikov ostalo samo 50. Tihon priporoča, da se osnuje posebna komisija, ki bi odstranila vse duhovnike, ki se trdovratno bavijo s politiko in vztrajajo v svojih zmotah. Patriarh pozivlja emigrante, da se vzdržijo vsake politične akcije proti sovetom in da se vrnejo v domovino. Končno zavrača Tihon vse govornice, da je bil on v svojem delu od sovetov oviran. Ni na svetu vlade, ki da bi mogla udušiti svobodne misli patriarha.

Sveti sinod je ob priliki Tihonove smrti izdal proklamacijo, v kateri pozivlja vse vernike, da z ozirom na patriarhovo smrt store vse, da pride zopet do enotnosti v pravoslavni cerkvi. Sveti sinod bo sklical v ta namen poseben cerkveni koncil, ki se ga naj udeležijo vsi duhovniki brez razlike na politično prepričanje.

Izjave Rijkova. Predsednik sveta narodnih komisarjev Rijkov je izjavil žurnalistom, da Francije do Rusije boljše, kot pa jih je mogoče privatna trgovina. Še dolog, oigrala v Rusiji veliko vlogo. Ne gre, da bi upravnica oblast delala zasebni trgovini ovire. Z ozirom na demisijo Herriota je izjavil Rijkov, da so bile namere Herriota glede razmerja Francije do Rusije boljše, kakor pa jih je mogel uveljaviti v praksi. Obnovitev rednih stikov se je razvijala po priznanju Rusije silno počasi. Predvsem vsled težavnosti raznih nerешenih vprašanj ko predvojni dolgovi, izročitev mornarice in slično. Toda do rednih in prijateljskih odnosov med Francijo in Rusijo mora priti!

POLJSKA.

Po poslednjem štetju ima Varšava 992.000 prebivalcev, od katerih je 323.000 židov. — Draginja v poljskih mestih stalno narašča. Od januarja do februarja so se dvignile cene za 2,5%, v marcu pa za nadaljnjih 1,9%. Zlasti velika je draginja za živila, dočim so cene industrijskih izdelkov primeroma majhne. — Poljska vlada je zvišala pristojbino za potni list v tujino od 100 zlatih na 300 (okoli 3500 dinarjev). Vsled tega je nastalo v poljskih listih silno ogorčenje. Poljska vlada pa kljub temu ni hotela preklicati svoje odredbe in jo utemeljuje kot neobhodno potrebno v interesu narodnega gospodarstva. Lani je bilo namreč izdanih 80.000 potnih listov in Poljaki, ki so odšli v tujino, so odnesli najmanj 100 milijonov zlatih iz Poljske, torej več, kakor pa iznaša delniška glavnica Poljske narodne banke. Prihod tujcev v Poljsko pa je minimalen in pri tem tujci na Poljskem zelo štedijo, dočim Poljaki v tujini zelo zapravljajo. Vsled tega je visoka pristojbina na potni list utemeljena.

Politične vesti.

Kampanja proti Ljubi Jovanoviću je začel voditi Velizar Janković list »Balkan«. »Balkan« pravi, da je Jovanović svoj znani članek »Kri slovanstva« namenoma takop stiliziral, da izgleda, kakor da bi Pašić vedel za sarajevski atentat in bi ga namenoma ne hotel preprečiti. To da jasno sledi iz stilizacije Jovanovićevega članka, v katerem se pravi, da je Pašić poročal na seji ministrskega sveta, da se pripravljajo neki mladiči, da bi izvršili atentat na Ferdinanda in da se ni preprečilo prehoda tem mladičem na avstrijsko ozemlje, ker so bile srbske obmejne oblasti same vključene v revolucionarni organizaciji. »Balkan« pravi, da se je poslužil Jovanović izdajalskih sredstev samo zato, da bi ubil avtoriteto Pašića. Jovanovićev članek je Judežev poljub in Jovanovića je treba zaradi njegovega članka postaviti pred sodišče. — Namen »Balkana« atake je prozoren. Njegovim gospodarjem je Jovanović neprijeten in sedaj mislijo, da je prišel ugoden trenutek, da se njegove kontrole osvobodijo. Če se jim bo to posrečilo, je seveda drugo vprašanje, ker je »Balkan« po svojih klevetah tako znan, da so njegovi napadi preje priporočilo napadenega ko pa v njegovo škodo.

Hindenburg povzročitelj podmorske vojne. Socialno-demokratski »Vorwärts« je pričel objavljati tajne protokole o sejah v glavnem stanu nemške armade glede napovedi, neomejene podmorske vojne. Ena teh sej se je vršila dne 9. januarja 1917 v prisotnosti Ludendorffa, Hindenburga in Bethmann-Hollwega. Bethmann je opozarjal na dalekosežnost podmorske vojne, vendar pa ji ni bil mogel ugovarjati, če jo zahtevajo vojaški krogi. Nato je Hindenburg odgovoril dobesedno sledeče: »Mi smo pripravljani, da smo kos vsem eventualnostim proti Ameriki, Dansk, Holandski in tudi proti Švici. Rabimo najbolj energično in najbolj brezobzirno nastopanje, ki je sploh mogoče, in zato je brezobzirna podmorska vojna od 1. februarja 1917 dalje neizogibna.« — Nemški kancler je še skušal ugovarjati in opozarjal, da more taka brezobzirna podmorska vojna povzročiti vstop Amerike v vojno. Nato je odgovoril Hindenburg, da je tudi za ta slučaj preskrbljeno in da bodo Nemci z Ameriko že obračunali. Trenutek za podmorsko vojno da je tako ugoden, da bi si

Nemci večno očitali, če ga ne bi že sedaj izrabili. Nato je bila brezobzirna podmorska vojna sklenjena. Da dopolni sliko Hindenburga, objavlja »Vorwärts« še besedilo pisma, ki ga je pisal Hindenburg Wilhelmu II., ko mu je bil podeljen veliki križec k železnemu križu. Pismo se glasi: »Vašemu cesarskemu in kraljevskemu veličanstvu se drzmem najmilostivejše in blagohotno odlikovanje položiti svojo najudanejšo zahvalo s spoštovanjem pred noge.« K temu dodavlja »Vorwärts«: Bil bi krvav dovtip zgodovine, če bi se predsednik nemške republike najudanejšje položil pred noge dezertarja Wilhelma II.

Brezuspešne nade madžarskih šovinistov. Za velikonočne praznike so objavili razni madžarski listi članke, v katerih izražajo svojo nado, da pride skoraj do revizije trianonske mirovne pogodbe. To pa vsled tega, ker je na nekem shodu v Birminghamu dejal angleški zunanji minister, da je revizija mirovnih pogodb mogoča. Sedaj pa objavlja uradno glasilo madžarske vlade povelje, da je Chamberlain dejal samo to, da je revizija mirovne pogodbe mogoča samo v tem slučaju, če se izjavijo zanjo vse vesele in tudi to šele v bližnji bodočnosti. Z revizijo trianonske mirovne pogodbe ni torej računati in madžarske fantazije se bodo morale ohladiti.

Italijanska nota egiptovski vladi. Iz Kaira poročajo, da je izročila Italija egiptovski vladi ponovno energično noto, v kateri zahteva, da se ji odstopi oaza Diarabub. Angleški krogi v Kairu označujejo to noto kot neultimatum. Egiptovska vlada je že odpovedala v Rim odgovor, s katerim odklanja korekturo svoje meje. V Kairu pričakujejo intervencije angleške vlade.

Grška pred izpremembo režima. Iz Pariza prihajajo vesti, da stoji Grška baje pred izpremembo režima. Po teh vestih pride Venizelos v kratkem v Beograd v svrhu tozadevnih pregovorov. Uvede naj se zopet monarhija. Izgleda, da razpoloženje med ljudstvom eventualni restavraciji ni sovražno, želi pa, da odloči plebiscit. Zadevo forsira Rumunija, ki se plebiscitu protivi ker zahteva, da se izvede restavracija potom državnega udara. Francija in Jugoslavija se v vprašanje nočeta vtikati, ker jo smatrajo za notranjo zadevo Grške. — Tako se poročila iz Pariza. Z oficijelne strani se te vesti ne potrjujejo.

Spopadi med fašisti in komunisti. Po vsej Italiji je prišlo do številnih spopadov med fašisti in komunisti. Več fašistov je bilo ubitih ali do brezzvesti pretepenih. Tudi nekaj vojakov je bilo ubitih, ker niso hoteli kričati: živijo komunizem. Fašisti so se za uboje seveda revanžirali in požgali več komunističnih domov.

Vodja vstaških Kurdov ujet. Turške čete so ujele vodjo vstaških Kurdov Seika Saída.

Frosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 17. aprila: Pepeluh. Red F.
Sobota, 18. aprila: Lizistrata. Red A.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 17. aprila: Zaprto.
Sobota, 18. aprila: Boheme. Gostuje g. Maja de Strozzi. Red B.

Danes zvečer ob 8. uri vrši se v Unionski dvorani koncert odličnih prvovrstnih umetnikov - bratov Milana in Dušana Jovanovića. Oba uživata danes svetovni umetniški sloves in sicer Milan kot violinski virtuoz, Dušan pa kot njega spremljevalec oziroma kot izvrsten pianist, ki je nastopal tudi samostojno kot odlični interpret svetovnega klavirskega repertoarja. Oba umetnika, kjerkoli sta še nastopila, sta si popolnoma osvojila poslušajoče občinstvo ter povsod žela največje umetniške triumfe. Za današnji koncert je vstopnic še dovolj na razpolago in sicer od 30 Din navzdol v Malični knjižarni.

Knjiž. vnost.

Mali Lord, roman, angleško napisala F. H. Burnett, poslovenil K. Pribil. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. Din 24.—, v platno Din 36.—. Ta povest gre sedaj drugič med Slovence, v novem prav lepem prevodu. Povest je najbolj znano in najbolj popularno delo slovečte angleške pisateljice Burnett in je prevedeno v prav vse kulturne jezike. Prvi slovenski prevod je bil takoj razprodan, zato bo nova izdaja posebne dobrodošla mladim in odraslim. Le nerad odloga človek Malega Lorda, ko ga prečita. Knjiga je pisana v tako priključnem tonu, da bi jo prebral v enomer. Vso povest preveva neka mila, neobičajno ugodna priključnost, ki počasi premore tudi manj čustvenega človeka, da se mestoma ne more ubraniti solza. In ker tako blago upliva na človeško srce, je pripravna za mlade in velike bralce, kakor malokatera knjiga. Vsek, ki jo prečita, jo odloga s tihim sklepom v srcu, posnemati malega junaka prekrasne povesti. Kakor je knjiga opajala stoliščice, kakor sem jaz ob njej pozabil nekaj ur nase in na svet, tako se tudi ti, draga bravka in dragi bravec ne boš mogel odtegniti prelestnemu njenemu čaru, ko se poglubiš vanjo. Vem, da je ne odložiš, dokler ne končaš. In če ti bo ugajala, priporočaj jo svojim vrstnicam ali vrstnikom. Knjiga s tako zlato vsebino v današnjih dneh gotovo zasluži, da najde pot v vsako slovensko hišo. Ne le vrecet užitka, tudi izvor dobrote in plemenitosti bodi vsakemu olikanemu malemu in velikemu otroku našega naroda.

Pred novim preganjanjem primorskih Slovencev?

V Bologni je bil te dni kongres italijanskih kulturnih delavcev, ki simpatizirajo s fašisti. Kongresa se je udeležila cela vrsta poslancev in uglednih italijanskih kulturnih delavcev. Kongresu je predsedoval senator Gentile, znani krvnik slovenskega šolstva v Primorju. Posebno zanimanje je na kongresu vzbudil govor Marinettija, voditelja futuristov.

Marinetti je povdarjal, da je futurizem isto ko fašizem in se je pri tem skliceval na nek govor Mussolinija, ki je med drugim dejal: »Mi smo mlad narod, ki noče biti udruženje hotelirjev ali čuvarjev muzejev. Naša umetnost je bila v preteklosti velika, kljub temu pa nisem bil v muzejih več ko dvakrat. Stejem si v čast, da predsedujem vladi, ki dela hitro. Birokratičen sistem za nas ne velja. Vse mora iti z največjo hitrostjo. Mi smo generacija stvariteljev, ki hoče z delom in disciplino, roko in intelektom prodreti do skrajnih mej. Ko se to doseže, potem bo naša domovina osvobodena parazitov.«

Te besede dokazujejo, je dejal Marinetti, da sta fašizem in futurizem sinonima. Ali še bolje. V fašizmu je obsežen futurizem, nacionalizem in sindikalizem, kakor je priznal tudi naš znani nasprotnik, filozof Benedetto Croce.

Nato je govoril Marinetti o potrebi, da vlada čim boljše podpira umetnike. Treba je ustanoviti posebno Umetniško zbornico, ki bi združila vse pesnike, slikarje, arhitekte in glasbenike. Ustanoviti bi se morala dalje posebna Umetniška banka, ki bi dajala umetnikom kredite in posojila proti zastavitvi njihovih del. Sploh je treba storiti vse,

da se umetnika gospodarsko osamosvoji in oprosti vseh pivjak, ker samo tako bo mogel umetnik popolnoma živeti svojemu poklicu ali dati narodu to, kar ta potrebuje.

Koncem svojega govora je Marinetti ostro nastopil proti temu, da se v Italiji italijanski umetniki slabše plačujejo ko tujezemski. To se mora nehati!

Futuristi zahtevajo, da se Italija popolnoma italijanizira. Vsi napisi v hotelih, trgovinah in na vseh javnih mestih morajo biti samo italijanski. Trgovska korespondenca se sme vršiti le v italijanskem jeziku in sploh je treba povsodi dati prednost italijanščini.

V novih provincah je treba posebno ostro paziti, da se italijanizacija celotno izvede. Časopisi in knjige se smejo tiskati samo v italijanskem jeziku. Vsi ti predlogi Marinettija so bili soglasno sprejeti in nevarnost je, da se bodo pričeli tudi izvajati.

Nobenega dvoma ni, da imajo Italijani danes tudi moč, da jih prično izvajati. Vseeno smo prepričani, da z njimi ne bodo uspeli, temveč, da bodo doživeli žalosten fiasko. Z nekulturnimi in barbarizmi odredbami se ne da doseči nobene zmage in ne bo naša škoda, če bodo simpatije vsega kulturnega sveta na naši strani. Ni pa končno niti pozicija Italije tako močna, da bi jej moglo biti vseeno, kar pravi kulturni svet.

Zato upamo, da ne bo obveljal nazor Marinettija, temveč da bo oficijelna Italija spoznala, da so dobri odnosi z Jugoslavijo dosegljivi le, če se varujejo osnovne nacionalne pravice našega življa v Italiji.

Kosta Todorov o hrvatsko-srbskem sporazumu.

Bivši bolgarski poslanik v Beogradu in ugledni voditelj zemljedelcev je podal z ozirom na hrvatsko-srbsko zblizanje uredniku »Novosti« sledečo izjavo:

»Kot Bolgar in Slovan vežem bolgarski problem z jugoslovenskim ter konstatiram z veseljem, da se pri vsi prilike obračajo na bolje. V takih vprašanjih ne obstoje za mene niti zmagovalci in niti premaganci, ker se v notranji politiki dostikrat dogaja, da je oni, ki izgleda kot premaganeec, dejansko zmagovalec. Mene zanima samo dejstvo hrvatsko-srbskega zblizanja, ki pomeni velikanstvo pridobitve za slovanstvo i za vašo državo. Mislim, da je to prvi korak za likvidacijo vaših notranjih nesoglasij in da bo ugodno vplival tudi na rešitev bolgarskega problema, ki ni samo notranje, temveč tudi zunanje vprašanje. Ozdravljenje razmer bo imelo pri vas dvojne posledice:

1. V notranjem življenju pridejo do veljave veliki gospodarski problemi, ki so pri vas ko tudi pri nas, državni osnovni problemi. Najprej je treba rešiti vprašanje kmetijskega kredita. Istočasno je potrebna večja organizacija pridobitnih sredstev. Ko je to rešeno, potem pride na vrsto industrijalizacija kmetijstva. Mislim, da so to prve zahteve prave državne skupnosti, pa naj bo oblika upravne ureditve že kakršnakoli.

2. Vprašanje, ki pride na dnevni red v zunanji politiki je razširjenje jugoslovenske zajednice tudi na Bolgarsko. Smatram, da so razmere na Bolgarskem za to že zrele. Neodvisnost Bolgarske je danes samo fikcija in

naš narod bo dejansko bolj srečen, če bo živel v veliki slovanski zajednici, na katero bi morale pristati tudi druge balkanske države. To bi bilo koristno tudi za mir na Balkanu, kakor tudi kot bariera proti nemški nevarnosti. Če je to vprašanje za Bolgare življenske važnosti, mora biti tudi za vas Jugoslovene, pa čeprav se trenutno ne čuti za to potrebe. Verujem v politiko zdravega narodnega instinkta, ki kliče pri vas in pri nas na pokojedinjenje.

Današnja bolgarska vlada je sposobna, da bi to izvedla. Ona je pod vplivom protislovanke in reakcijske Vojne lige in makedonstvujuših. Zato ni vezan problem ujednjenja samo z usodo vlade. Treba je uničiti vse podpornike bolgarskega pokrajinskega separatizma.

Rešitev hrvatsko-srbskega vprašanja, ki je stopilo v končno fazo, bo razbila zadnje iluzije sifitskih šovinistov in dala še več razmaha idejam, za katere je umrl Stambolijski. To je obenem silen udarec boljševizmu, ki je hotel srbsko-hrvatski nesporazum uporabiti za svoje krvave eksperimente. Prepričali smo se, da je komunistom važnejša socialna revolucija v Afganistanu ko pa neodvisnost na Bolgarskem.

Verujem, da je naša zmaga na Bolgarskem conditio sine qua non za popolno uresničenje jugoslovenske zajednice, ki ne more biti uspeh kabinetskih pogajanj, temveč živlega narodnega pokreta.

Ljubljana.

— Zastavna izprememba uradnih ur pri blagajni glavne pošte v Ljubljani. Z današnjim dnem so se pričela pripravljati dela za adaptacijo nove avtomatične telefonske centrale v poslopiju glavne pošte, ki bo trajala nekaj dni. Zato bodo blagajna in njene oddelke vse te dni od 12. ure naprej zaprti. Za stranke bo blagajna poslovala torej samo od 8. do 12. ure, v popoldanskih urah pa naj gre občinstvo na filijalke, ki so na glavnem kolodvoru, na Sv. Jakoba trgu št. 1, v Kopitarjevi ulici in na Zaloški cesti.

— Narodni muzej je s prihodnjo nedeljo (19. t. m.) zopet odprt za splošen, brezplačen poset vsako nedeljo od 10. do 12. ure popoldne.

— »Ljubljanski Sokol« (Narodni dom), sporoča vsem bratom in sestram, da predava v soboto 18. t. m. ob pol 9. uri v novi društveni čitalnici v Narodnem domu naš olimpijski prvak br. Leon Stukelj iz Novega mesta o svojem lanskem potovanju na Finsko. — Ob tej priliki se izroči br. podstarosti Poženel-u kot vodji tekmovalne vrste JSS na Olimpijadi v Parizu spominska kolajna, darilo Olimpijskega odbora, bratstva tekmovalcev, M. Osvald-u ter St. Žilič-u pa spominska diploma. — Zdravo! — Odbor.

— Zopet enkrat roparski napad za Bežigradom. Za slabo razsvetljenim, samotnim Bežigradom je bilo, kakor znano, izvršenih že mnogo roparskih napadov in drugih zločinov. Predvčerajšnjim se je pripetil tam po nedolgem času zopet roparski napad. Okrog 20. ure se je vračala domov uradnica Mara Trček, stanujoča v drugi mestni hiši. V bližini hiše jo je napadel nenadoma neki mladec, ki jo je iztrgal ročno torbico, vredno 300 Din, v kateri se je nahajalo 110 Din gotovine, srebrna zapetnica, nekaj ključev in zapirjev. Po izvršenem ropu je jo storilec naglo odkuril po ljubljanskem polju v smeri proti Ježici. Dosedaj ga še nimajo.

— Trojica vlomilcev pod ključem. Ljubljanski policiji se je posrečil dober lov. Izsledila, aretovala in vtačila je pod ključ tri 18 letne mladice: Vidmarja, Razbergerja in Jarca, ki so kljub svoji mladosti nevarni vlomilci. Izsledeni so bili ob priliki vroma v Možinovo gostilno na Karlovski cesti. Pri križnem zaslišavanju so se vjele. Izkazalo se je, da imajo na vesti številne vlome, ki so bili izvršeni v zadnjem času v ljubljanske trafike, tržne lope in manjše trgovine. Zaslišavanje se nadaljuje in najbrže pride še več novih stvari na dan. Fantiči so izpovedali, da so hodili v šolo k raznim starejšim znanim »firmam«, ki pihajo momentano vsi ričet na Miklošičevi cesti.

Gospodarstvo.

RAZSTAVA VAJENSKIH DEL V LJUBLJANI.

Od 26. aprila do 4. maja se vrši na prostoru Ljubljanskega velesejma prva razstava te vrste v Ljubljani, ki bo, kakor je razvidno iz dosedanjih priprav, zelo dobro uspešna. To misel prireditve velike razstave vajeniških del je najiskreneje za pozdraviti, vsaj bo velikanskega pomena za povzdigo našega obrtništva in v širšem okvirju za celokupno naše narodno gospodarstvo. Razstava naj ne pokaže samo napredka našega obrtnega naraščanja, ona naj mu vcepi tudi veselje do čim intenzivnejšega in popolnejšega dela. Obrtniški stan, ki je eden važnih faktorjev v gospodarstvu naj se pri nas bolj izpopolni kot dosedaj in k temu bo sigurno pripomogla zasnovana razstava. Prireditve pa naj pokaže tudi tovarišem - obrtnikom v južnih krajih naše države, kako smo že tu pri nas napredovali.

Aranžma je v rokah obrtnikov, spretnih strokovnjakov, ki imajo dovolj organizatoričnega talenta, da se izvede prireditve v velikem stilu. Predvidene so za najboljše izdelke tudi diplome in nagrade. Razstava obsega približno 1000 m² razstavnega prostora v sejmiskih paviljonih K in L (dostop Lattermannov drevored). Paviljoni so v enotnem slogu okusno dekorirani. In kaka raznovrstnost strok! Prijavljenih je nad 800 vajencev - razstavljalcev, ki zastopajo 51 obti: elektrotehnična, mizarstva, dekorativno slikarstvo, plesarska in ličarska, soboslikarska, črko-slikarska, čipkarska, pekarska, izdelovanje perila, čepice, slaščičarska, graverska, puškarska, stavbeniška, urarska, pečarska, zlatarska, grafična, pletarska, zvonarska, klobučarska, fotografarska, pasarska, sodarska, orglarska, bandažka, zobotehniška, železoličarska, mehanična, ključavničarska, krojaška, damsko-krojaška, čevljarstva, tesarska, strojno-ključavničarska, kovaška, kosarstvo, lasničarska, vrtnarska, kolarska, strgarska, sedlarska, knjigoveška, krznarska, tapetniška, zidarstva, kletarska, modistovska, podobarska, veznine, izdelovanje umetnega kamna.

Večina razstavljenih predmetov bo uporabljiva tudi za privatnike in bo napredaj. Tako si bo zamoglo obiskujoče občinstvo kupiti na razstavi marsikateri komad, ki bo kot razstaven predmet izdelan z veliko ljubenzijo, gotovo prvovrsten. Udeležba na razstavi je iz cele Slovenije, ravno tako naj bi bil tudi obisk gledalcev iz cele Slovenije in preko njenih mej tudi iz južnih krajev naše države, kjer se je že v zadnjem času pokazalo zanimanje do prireditve. Ta svojevrsna razstava, ki bo zelo okusno in bogato opre-

ljena, zasluži, da jo obišče v dnevih 26. aprila do 4. maja vsak in pokaže s tem zanimanje, ki ga v polni meri zasluži naše pošteno obrtništvo. D—r.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 16. aprila 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 62½; Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo den. 160, bl. 160.50; Celjska posojilnica den. 210, bl. 212; Ljubljanska kreditna banka den. 217; Merkantilna banka den. 110, bl. 110; Prva hrv. štedionica den. 825, bl. 880; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 190, bl. 200; Strojne tovarne in livarne bl. 133; Trboveljska premogokopna družba den. 390, bl. 405; Združene papirnice Veveč, Gorica in Medvode den. 100, bl. 107; »Nihag« d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 50; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280.

Produkti. Les: Jelovi hlodi od 25 cm prem. naprej, 4 m dolž., fco nakl. post. den. 250; škorete, 12, 13 mm, 4 m dolž., paral., monte, fco meja den. 650; jagnedovi plohi, 2 do 4 m dolž., 50 do 100 mm, media 30 cm, fco meja bl. 650; cerovi kljži, od 2 m dolž., od 25 cm prem. naprej, fco nakl. post. 7 vag. den. 18, bl. 18. Zito in poljski pridelki: Pšenica avstralska, par. Postojna bl. 450; otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana den. 200, bl. 225; otrobi pšenični, drobni, fco Ljubljana bl. 195; koruza zobata, fco Ljubljana bl. 220; koruza medjimurska, par. Ljubljana bl. 236; krompir jedilni, rumeni, fco Špilje tranz. den. 130; bučne peške, neresetane, rinfusa, fco nakl. post. bl. 560; fižol mandolon, fco Ljubljana den. 310.

BORZE:

Zagreb, 16. aprila. Pariz 318.80—323.80, London 295—298, Trst 253.27—256.27, Praga 183—185, Newyork 61.46—62.46, Curih 11.96—12.06, Dunaj 0.0865—0.0885.

Curih, 16. aprila. Beograd 8.40, Newyork 517.30, Pariz 26.80, London 24.675, Milan 21.225, Praga 15.35, Dunaj 0.007285.

DOBAVE.

»Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 2. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave jelovih desk in drugega stavbenega lesa. — Dne 4. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave lanenega firneža. — Dne 5. maja pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave karbوندum in smirkovih plošč; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave črne pločevine ter glede dobave tovotne masti. Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

»Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. maja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 500 kg petroleja; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave usnjenih jermenov itd. Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

»Dobava. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 24. aprila t. l. ponudbe glede dobave 100 kg stearinskih sveč, do 25. aprila t. l. glede dobave raznega železa; do 30. aprila t. l. glede dobave okroglega jekla in železne pločevine ter glede dobave orodja in ključavnic; do 10. maja t. l. glede dobave ležišč iz bronze. — Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

Za kratek čas

V gostilni.

»Čujete, natakari, napravili ste mi račun štirinajst dinarjev, v resnici pa bi moral krasiti samo trinajst.«

»Saj, saj, gospod. Ampak, mislim, som si, da bi gospod utegnil biti praznoveren...«

Premislil si je.

Gospodar (novi grdi dekli, ker mu njen pritekel »Capajdrova« nič kaj ne ugaja: »Kako je že vaše krstno ime? Nimam navade, klicati svoje posle z rodbinskimi imenom.«

Služkinja: »Ljubica Capajdrova, gospod.« Gospodar: »Torej, Capajdrova, pojdite in prinesite mi hladne vode.«

Pri brivcu.

»Ali ste že slišali to-le: Pes je bil privezan na verigo, dolgo štiri metre. Šest metrov dalje pa je ležala mastna in slastna kost. Kaj je napravil kužek, da je dobil kost?«

»Oh, to je premetla stvar,« se je oglašil gost. »Vi hočete, da bi se vam kak bedak izrazil: Ne pridem do pravega! ... potem pa tudi pes ni mogel priti!«

»Ne, molite se, kajti pes je zagrabil kost.«

»Ah, kaj! Kako pa neki?«

»I, glejte si no, drugi konec verige ni bil pritrjen!«

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Jack London:

(61)

Burni doživljaji.

Roman z južnega morja.

Potapljaške predmete so brezdomno pokradli domači služabniki. Toda vsakrati od njih je neomajno vztrajal na tem, da je nedolžen in je skušal prevaliti sumnjo na svoje tovariše. Črnce, ki je imel krogelj od biljarde, je izjavil, da je ni še nikdar v svojem življenju videl in je drzno zatrjeval, da je morala priti v njegovo škrinjo vsled hudobne in tajne čarovnije. In da je nedolžen, morala je padla iz neba; vsekakor pa da ne ve, kako je prišla tja notri.

Tatovi so se izgovarjali, da so dobili ukradene predmete in večino streljiva od kuharjev in moštva različnih ladij, ki so tekom zadnjih let pristale na Berande. Nikakor ni bilo mogoče ugotoviti izvora vseh predmetov, dasi je nepoznano orožje in streljivo brezdomno, — izhajalo iz ladij, ki so se bile ustavile v pristanišču.

— Lepa reč — je rekel Sheldon Joani. —

Saj smo takorekoč spali na ognjeniku! Pošteno bi jih bilo treba pretepsti. —

— Mene ne pretepsti — je zavpil Gogoomy od spodaj. — Moj oče zelo velik poglavar. Če mene tepsti, priti nad vas velika nesreča — zelo kmalu — na mojo besedo!

— Kaj hočete, Gogoomy? je zakričal Sheldon. — Dam vas pretepsti, da se Vam bo koža luščila. Sen, Kwaque, dati temu Gogoomy železo. —

Kwaque, nerodni delavski paznik, je odvedel Gogoomyja iz kroga njegovih tovarišev in mu je s pomočjo ostalih paznikov potisnil roke na hrbet in ga zvezal s težko verigo.

— Jaz ubiti vse, zelo kmalu, vas vse — je grozil Gogoomy paznikom z besnim, spačnim obrazom.

— Prosim vas, ne dajte, da ga pretepajo — je prosila Joana potihoma. — Če je že ta kaznen potrebna, ga pošljite na Tulagi — naj ga kaznuje vlada. Dajte jim na prosto, da volijo med denarno kaznijo in med uradnimi bitinami. —

— Nanonmie — je poklical.

Sheldon je prikimal, vstal in premotril črnce.

— Manonmie je stopil naprej in čakal.

— Vi zelo slab človek — mu je dejal Sheldon — Vi preveč krasti. Vi ukrasti eno brisačo, en nož za trnje in dvakrat deset patron. Na mojo besedo, vi ste zelo velik tat. Jaz se na vas strašno jeziti. Če hočete, jaz vam zapišem v veliko knjigo en funt za kazen. Če ne, dajte, da vam zapišem en funt za kazen, jaz vas poslati na Tulagi, kjer vas bodo zelo kaznovali in pretepsti. Zelo mnogo mož iz Nove Georgije, zelo mnogo mož z otoka Ysabel je na Tulagi v ječi. Ne godi se jim tako dobro in niso takšni kakor delavci z Malaita. Na mojo besedo, tam vas bodo zelo hudo pretepili. Kaj pravite k temu?

— Vi meni napisati en funt za kazen — je odgovoril črnce.

Manonmie se je očitno oddahnil ter odstopil. Sheldon pa je zapisal denarno kazen v delovni dnevnik plantaze.

In tako je klical krivce družega za drugim in jim dal priliko, da volijo, in drug za drugim so si izvolili denarno kazen. Nekatere kazni so znašale samo po par šilingov, v težjih slučajih, zlasti če so bili ukradli puške

ali streljivo, pa so bile globe sorazmerno večje.

Gogoomy in njegovi rojaki so bili kaznovani z globami po tri funte. Toda Gogoomy jim je z grgrajočim glasom nekaj zaukazal in zato so se obotavljali plačati.

— Če iti na Tulagi — jih je svaril Sheldon, — biti tam zelo tepeni in ostati tri leta v ječi. Gospod Burnete pogledati Winchesterke, pogledati patrone, revolver, pogledati črni smodnik, pogledati dinamit, na mojo besedo, on se zelo razjeziti in vam dati tri leta ječe. Če nečete plačati tri funte, ostati v ječi. Razumete?

Gogoomy je kolebal.

— To je resnica — Burnete bi jim naložil to kazni, — je dejal Sheldon po strani k Joani.

— Zapisati torej tri funte — je zamrmral Gogoomy, mračno in sovražno pogledal Sheldon in pol svoje jeze naklonil tudi Joani in Kwaqueu. — Ampak jaz biti z vami gotov, na svojo besedo, veliko nesrečo boste imeli. Moj oče biti velik poglavar v Port Adamu.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Suhe mavrohe

ali smrčke

kupujemo. Kupci smo tudi za suhe gobe jurčke. Sever & Ko. Ljubljana.

Matematiko

ponuja profesor. Honorar zmeren. Ponudbe na upravo lista pod »Matematiko«.

Instrukcije

iz vseh srednješolskih predmetov daje in pripravlja za malo maturo visokošolec. — Naslov pove iz prijaznosti uprava lista.

Dopisovanja

s duhovito damo želi gospod. Ponudbe pod »Roman« na upravnishču »Narodnega Dnevnika«.

Knjigovodja

perfekten bilancist z bankovno in trgovinsko naobrazbo, s poznanjem srbohrvaščine, nemščine, francoščine in italijanščine, agilen, vester in marljiv, z najboljšimi referencami, želi orgovarjajočega vodilnega mesta v večjem podjetju ali trgovini. Cenj. ponudbe pod »1925« na upravo lista.

Abadie

cigaretni papir zopet stalno na zalogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Znanja.

s trgovsko ali sicer premožno damo želi mlad, vesel gospod. Ponudbe na upravo lista pod »Majc«.

Iščem

10.000 Din želim proti mesečnemu odplačilu po 1000 Din in obresti. Ponudbe na upravo lista pod »Posojilo«.

Oglejte si

velikonočno zalogo čevljev
trrdke TREBAR
Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Proti jamstvu tudi na obroke.

Najboljši

živalni stroj
je edino le

Josip

Petelinc-a

znanaka

Gritzner in Adler

za rodbino, obri in industrijo

Ljubljana

blizu Prošernovega spom.nika

Poisk v veranju brezplačen. Večstina garancija.

Delavnica za popravila

Do volike Telefon 913 Na malo

Vdovec srednjih let se želi seznaniti z

vdovo

ali pa mladenko radi ponovne ženitve. Ponudbe s sliko pod »Resnosc« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (bila Prešernova spominka) ob vodi Na malo!

Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, mešne blago, pletenine, lepše robce, šččke, skusa, toaletno blago.

Telefon 913

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slatnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči raslini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.

Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič.

Službo išče

akademsko naobrazhen 25 leten gospod v industriji, trgovini ali drugem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Delo«.

Stalaže

za specerijsko trgovino, 4 m dolga, predala za moko, blagajniški pul, se proda. — Ogleda se v skladišču »Balkan«, Ljubljana, Dunajska cesta.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“.